

STAVANGER KOMMUNE

Rådmannen

Personal og organisasjon

Postadr.: Pb. 8001, 4068 Stavanger

Besøksadr.: Ny Olavskleiv 6

Telefon: 04005. Faks: 51507017

E-post: postmottak.personal@stavanger.kommune.no

www.stavanger.kommune.no

Org.nr. NO 964 965 226

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8023 Dep

0030 Oslo

DERES REFERANSE

VÅR REFERANSE

ARKIVNR.

JOURNALNR.

DATO

IHR-11/7869-5

X05 &13

55463/11

15.09.2011

HØRINGSUTTALELSE - NOU - 2011:7 VELFERDS- OG MIGRASJONSUTVALGET

Stavanger kommune viser til høring vedrørende NOU – 2011:7 Velferds – og migrasjonsutvalget, oversendt ved brev fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet av .6.2011.

Forslag til høringsuttalelse ble behandlet i Stavanger formannskap 8.9.2011

Stavanger kommunes høringsuttalelse er etter dette følgende:

Høringsuttalelse

NOU 2011: 7 Velferd – og migrasjon

Stavanger kommune ser behovet for en gjennomgang av konsekvensene for den norske velferdsmodellen sett i forhold til en økt inn- og utvandring.

Stavanger kommune støtter utvalgets anbefaling om aktiviseringsalternativet da dette virker mer treffsikkert og samtidig kan forhindre uforholdsmessige svekkede levekår for utsatte grupper.

Aktiviseringsalternativet forutsetter imidlertid et velutbygd og variert tiltaks- og kvalifiseringsapparat som uansett om dreiningen fra rene kontantoverføringer til aktivisering skjer gradvis, vil være kostbar for kommunene. Det forsettes at reformer som eventuelt igangsettes, fullfinansieres via økte statlige overføringer til kommunene.

Det er viktig at tiltakene utformes på en slik måte at de ikke bidrar til økt fattigdom for grupper som allerede har det økonomisk vanskelig eller at man ikke ender opp med en større gruppe som er sysselsatte, men fattige. Dette må spesielt sees i sammenheng med pressområdene hvor blant annet bo – og levekostnader er svært høye.

Stavanger kommune støtter utvalgets aktiviseringslinje ut ifra tanken om at det å være en del av fellesskapet og bidra til fellesskapet gjennom deltakelse i arbeidsliv eller kvalifiseringstiltak, generelt gir mennesker økt selvrespekt og kan bidra til økt inkludering. Samtidig er det viktig at gode trygdeytelser, for dem som ikke kan forsørge seg selv gjennom lønnet arbeid, fremdeles må være grunnpilaren i den norske modellen.

Aktiviseringsalternativet i de helserelaterte ytelsene

Stavanger kommune støtter arbeidet med å utrede en generell aktiviseringslinje i de helserelaterte ytelsene. Det er allikevel grunn til å være forsiktig med hensyn til framskyving av mer av den aktive attføringssatsingen til sykepengeperioden. Økonomisk kan dette særlig ramme personer som har sykdommer med et langt behandlingsforløp, men med gode muligheter for å komme tilbake til arbeidslivet. Erfaringer med den reviderte avtalen om inkluderende arbeidsliv (IA -avtalen) vil kunne gi en pekepinn på, i hvor stor grad, og på hvilke områder, det er nødvendig å intensivere innsatsen.

Aktivisering i de familiepolitiske ordningene

Gratis kjernetid

Det vil alltid være en avveining mellom det å tilby generelle tjenester, eller tiltak rettet inn mot enkelte grupper. Stavanger kommune har hatt som praksis å utvikle de generelle tjenestene slik at de i størst mulig grad favner hele befolkningen. Imidlertid sørger kommunen sørget for kompensatoriske tiltak der dette er nødvendig og faglig begrunnet. Kommunen tilbyr ikke gratis kjernetid til minoritetsspråklige barn og ønsker heller ikke å innføre denne ordningen per i dag. Kommunen har et betalingsreglement som gjør at familier med lav inntekt kan søke om redusert betaling, eventuelt friplass. Etnisk bakgrunn alene utløser ikke rett til friplass.

De tiltak som er iverksatt for å rekruttere 5 åringer til barnehage har gitt svært positive resultater. Barnehagedeltakelsen blant minoritetsspråklige 5 åringer har økt fra 86,5 prosent i 2003 til 100 prosent pr 1/1-08. En undersøkelse i 2007 i regi av prosjekt rekruttering til barnehage viste ingen opphopning av barn i spesielle bydeler. Det er heller ikke spesielle språkgrupper som utmerker seg ved at de ikke vil ha barna i barnehage.

Kontantstøtte

Sett ut fra et integreringsperspektiv er Stavanger kommune enig i at kontantstøtten utfases. Som utvalget påpeker fungerer kontantstøtten for mange mottakere som en støtte til hjemmearbeidende mødre og innvandrerkvinner er overrepresentert blant brukerne. Dette kan ha en negativ påvirkning på yrkes – og samfunnsdeltakelse og føre til at barn går glipp av den viktige arenaen for språkopplæring og inkludering som barnehagene er. En eventuell utfasing av kontantstøtten vil skape et større behov for barnehageplasser og øke rekrutteringsbehovet ytterligere i barnehagesektoren. Stavanger kommune forutsetter at de økonomiske konsekvensene kostnadsberegnes og fullfinansieres via økte statlige overføringer til kommunene.

Aktivisering i sosialhjelpssystemet

Stavanger kommune støtter utvalget i at oppfølgingen av sosialhjelpsmottakerne kan bli bedre, men dette vil kreve flere ressurser til den kommunale sosialtjenesten i NAV – kontorene. Vår erfaring er at mulighetene til å kreve aktivitet som ligger i sosialtjenesteloven brukes aktivt, men det må utvikles arbeidsrettede tiltak som er bedre tilpasset personer med lav utdanning og manglende norskkunnskaper.

Stavanger kommune går i mot å innføre et øvre tak på sosialhjelpen. Kommunen mener sosialhjelpsordningen har de nødvendige virkemidlene i forhold til de problemene utvalget drøfter, så lenge det lokale handlingsrommet opprettholdes. Sosialhjelpen bør derfor fortsatt utformes med stort rom for lokale løsninger og tilpasninger.

Arbeidslivs- og integreringspolitikk

Det må avklares om en eventuell permisjonsrett skal føre til utvidet rettighetsperiode, eller om introduksjonsprogram og permisjon avvikes i løpet av to/tre år? Det er fordeler og ulemper med begge løsningene. Dersom permisjonstiden utvider programperioden, vil det være lettere å kombinere introduksjonsprogram med for eksempel midlertidige ansettelser. I motsatt fall kan man risikere at midlertidig ansettelse unngås dersom det innskrenker tiden på introduksjonsprogram.

Stavanger kommune erfarer at gruppen som er interessert i og har behov for å delta i introduksjonsprogrammet, er større enn dagens målgruppe. En utvidelse er derfor etter vår mening en god ide. Det er likevel grunn til å diskutere om deltakere som ikke mottar stønad, skal måtte gjennomføre 37,5 timers arbeidsuke som en del av introduksjonsprogrammet, eller om det er mulig å skissere løp som er individuelt tilpasset både i innhold og omfang. Eksempelvis kunne det vært mulig å kombinere delvis introduksjonsprogram med for eksempel omsorgsforpliktelser.

Flertallet i utvalget ønsker ikke å gi gratis språkopplæring til voksne EØS-innvandrere, men det bør vurderes om det er mulig å tilrettelegge undervisningen som allerede tilbys bedre, delfinansiere opplæringen og la yrkesrettet norskopplæring bli en større del av det ordinære arbeidsmarkedstilbudet til arbeidssøkere og personer med nedsatt arbeidsevne, som har svake norskkunnskaper. Et mindretall i utvalget tilrår at det gis gratis språkopplæring til voksne EØS-borgere i Norge, med visse unntak.

Det er pr. i dag ikke noe som hindrer kommunene i å gi gratis norskopplæring til EØS-innvandrere, Faktum er at det i svært begrenset grad blir gjort. Når utvalget drøfter gratis norskopplæring til EØS-innvandrere, må dette derfor forstås som en diskusjon om hvorvidt det skal gis statlige tilskudd til opplæring for denne gruppen slik som for rett- og pliktinnvandrere. Arbeidsinnvandrere opparbeider seg rettigheter innenfor NAV-systemet. En slags middelvei, kunne vært at EØS-innvandrere etter visse kriterier kan utløse et tilskudd til norskopplæring for kommunen dersom de for eksempel står i fare for å havne utenfor arbeidslivet. Kommunale og statlige ressurser kunne på denne måten brukes til å få folk inn i arbeid igjen, og vært et godt eksempel på at man som samfunn yter en tjeneste, snarere enn en ytelse når EØS-innvandrere blir arbeidsledige.

For EØS-innvandrere i arbeid, fremstår utvalgets forslag om for eksempel skattefradrag for norskopplæring som svært godt.

Arbeidsgiverrettede tiltak

Stavanger kommune støtter utvalgets oppfordring til partene i næringslivet om å se på muligheter for trainee - program eller opplæringsstillinger

Stavanger kommune har allerede utarbeidet forslag til en ordning som dette innenfor helsesektoren (Haugåstunprosjektet). I forslaget skisseres det et femårig opplærings- og kvalifiseringsløp for helsefagarbeidere. Forslaget innebærer et partnerskap mellom kommunen som ansvarlig for tiltak og som arbeidsgiver, og NAV som ansvarlig for videre tiltak i statlig regi. Det er gjennomført en pilot. Erfaringene med arbeidet har vært svært løfterike.

Stavanger kommune deltar som partner i Globale Future som er talentmobilisering av høyt utdannede kvinner og menn med flerkulturell bakgrunn og gode norskkunnskaper til sentrale stillinger, lederstillinger og styreverv. Global Future skal øke bedriftenes tilgang på høyt

kvalifisert arbeidskraft og mangfoldet i næringslivet. Stavanger kommune har foreslått for styret i Rogaland Globale Future at man også ser på muligheten for å utvikle en trainee -ordning innenfor dette programmet.

Oppsummering

Stavanger kommune støtter utvalgets prinsipp om aktivisering ut i fra tanken om at de fleste mennesker ønsker seg en meningsfylt tilværelse med aktiviteter tilpasset forutsetningene.

Det forutsetter imidlertid et velutbygd og variert tiltaks- og kvalifiseringsapparat og økt kompetanse. Kostnader knyttet til dette må fullfinansieres via økte statlige overføringer til kommunene.

Stavanger kommune anbefaler derfor at det settes i gang forsøksprosjekter som har til hensikt å utvikle flere og mer varierte tiltak ut ifra det mangfoldet innvandrere representerer.

Det bør kunne dokumenteres at eventuelle innstramminger i ytelser ikke medfører økt fattigdom for enkelte grupper, noe som igjen kan føre til at kommunene får flere mennesker med behov for sosialstønad.

Med hilsen

Inger Østensjø
rådmann

Olve Molvik
direktør

Ingrid Hauge Rasmussen
saksbehandler